

Rehtori Helena Rantasuo

Sankareita työssään

Jos Lapin musiikkiopiston rehtorilla Helena Rantasuolla olisi muutama miljoona ylimääräistä rahaa, hän ottaisi taloon uusia opettajia, lisäisi aloituspaikkoja ja räätälöisi maksullisia kursseja ei-opistolaisille. Nyt opinahjo joutuu sanomaan liian monille lapsille ja nuorille, ettei heitä voida ottaa musiikkitunneille.

”Esimerkiksi Södankylän sivutoimipisteeseen on paljon pyrkijöitä, ja joinakin vuosina sinne voidaan ottaa vain pari uutta oppilasta. Se tuntuu kohtuuttomalta”, Rantasuo sanoo.

Lapin musiikkiopistossa on noin 600

oppilaspaikkaa. Sivutoimipisteitä on Södankylässä, Pellossa, Ranualla ja Posiolla.

Rovaniemi ei välttämättä ole kouluteuille opettajille haaveiden täyttymys, mutta jostakin syystä henkilökunnan vaihtuvuus on pientä. Talossa työskentelee 25 päätoimista opettajaa, ja sivutoimisia on melkein yhtä monta. Pieni työyhteisö ja innokkaat opiskelijat sitovat opettajia paikkakunnalle. Toisaalta musiikkiopistolla on niin vahva ja kiistaton asema Lapin pääkaupungissa, että opettajat alkavat olla tärkeitä kulttuurivaikuttajia Rovaniemellä.

Sivupisteissä kulkevat opettajat eivät saa edes päivärahaa. Moni tekee pioneerityötä: halu tuoda musiikkiopetusta harvaan asutuille seuduille on voimakas. Syrjäkylien musiikin harrastajille ei ole aina edes yhtä esikuvaa omalla paikkakunnalla.

”Meillä on kuntia, joissa ei ole ainuttakaan flyygelejä. Kuvittele, että jostakin tulee oppilas Rovaniemelle suorittamaan kurssia ja hän joutuu soittamaan sitä. On oppilaita, jotka ovat nähneet flyygelin vain muutamia kertoja elämässään sitä ennen.”

Joskus Helena Rantasuo miettii, kuinka kauan opettajat jaksavat ideoida uutta, kuljettaa oppilaitaan vapaa-ajallaan esiintymään, johtaa yhteissoittoa, konsertteja ja tehdä niin paljon sellaista, josta ei makseta palkkaa. Uusin aluevaltaus on Rovaniemen taidemuseo, jonka jokaisessa näyttelyn avaustilaisuudessa kuullaan opistolaisien musisointia. Siihenkin ohjelmisto on harjoiteltava hyvin.

”Viime vuonna oli opiston omia konsertteja noin 70. Kun siihen lisätään tilauskeikat ja itsenäisyyden juhluvuoden tuomat tilaisuudet, tuntui toisinaan, että pyöritän ohjelmatoimistoa”, Rantasuo naurahtaa.

Kun Rovaniemen kaupungin talous on kuralla, joutuu musiikkiopiston henkilökuntakin kahden viikon pakkolomalle tänä vuonna. Rantasuo uskoo, että se ei kuitenkaan heijastu kurssitutkintojen määrään, sillä opettajat tekevät talkoilla töitä.

Jossakin vaiheessa osa kaupungin kunnallispoliitikoista oli vankasti sitä mieltä, että kunnallisia kulttuurilaitoksia ei tarvita, ei ainakaan kamariorkesteria.

”Ne ajat ovat onneksi ohi. Orkesteri harjoittelee opiston tiloissa, soittajat opettajat oppilaita, ja jo pelkästään orkesterin läsnäolo rikastuttaa opistoa. Jos sitä ei olisi, sehän olisi sama kuin että paikkakunnalla on terveydenhuolto-oppilaitos, mutta ei sairaalaa.”

Pakkolomista huolimatta Lapin musiikkiopiston tulevaisuus näyttää valoisalta. Jos kurssitutkintojen suorittaminen tai konservatorioihin ja Sibelius-Akatemiaan päässeiden nuorten määrä on jonkinlainen onnistumisen mittari, Lapin musiikkiopiston ei tarvitse hävetä.

”Tällaisilla mittareilla voidaan kiillottaa julkisuuskuva. Silti musiikkiopistossa antaa opiskelijalle elämyksiä ja eväitä elämää varten. Musiikin harrastaminen ei koskaan mene hukkaan”, Rantasuo haluaa painottaa julkisuuskuvaan toistakin puolta.

Uhrautuvuus palkitsee perheessä

Parhaimpana aikana Sisko ja Viljo Stöckellin perheestä Muurolasta kulki Lapin musiikkiopistossa viisi lasta yhtä aikaa. Vaikka välimatka Muurola-Rovaniemi-Muurola on vain 50 kilometriä, vaati lasten kuljettaminen melkoisia järjestelyjä 12-lapsisessa perheessä.

Nyt Stöckelleillä on helpompaa; vanhimmat lapset ovat jo maailmalla ja musiikkiopistossa opiskelee tällä hetkellä perheen kolme nuorta naista. Sinikka (15) aloitti musiikkiopistolaisen uran jo ala-asteen ensimmäisellä luokalla. Tuula (13) soittaa Sinikan tavoin viulua ja Saara (19) oboea.

Vanhemmat muistelevat vieläkin, kuinka esimerkiksi Tuulalla oli lukuvuosi, jolloin musiikkitunteja oli neljä kertaa viikossa. Kun siihen lisättiin hieman vanhempien Heikin (laulu, oboe) ja

Kaisamarjan (laulu, piano) sekä Sinikan ja Saaran tunnit, Rovaniemen kaupunki tuli Sisko-äidille todella tutuksi lapsia odotellessa.

Sisko ja Viljo Stöckell eivät pidä itseään poikkeuksellisen musikaalisina. Lapset ovat kuitenkin tottuneet jo pienestä pitäen kuulemaan laulua ja laulamaan itse. Viljo Stöckell sanoo soittavansa nuoteista viulua kotutarpeiksi. Sisko Stöckell taas pääsi vasta aikuisena soittimien ääreen ja ehti oppia pianolla opettajalta vaadittavan virsien ja laulujen säestystaidon.

Viime vuosina tosin lapset eivät ole enää äidin säestystä pyytäneet, sillä perheen nuoret ovat menneet taidoissaan jo vanhemmistaan ohi.

Instrumentit ja musiikkiopinnot ovat tulleet lasten ehdoilla mukaan silloin, kun joku on niistä ollut kiinnostunut. Vanhem-

mista lapsista joku soittaa nokkahuilua, joku klarinetiä, joku pianoa; osa on opetellut taidon itse, osa musiikkiopistossa.

Stöckelleillä klassinen musiikki on kiinteä osa elämää. Joskus tosin, kun kolmekin lasta harjoittelee eri kappaleita ja kaksi nuorinta kuuntelee mielilevyjään, miettivät vanhemmat, kuinka mukava äänieristetty musiikkihuone olisi. Sen miettiminen ei kestä kauan, sillä molemmat kuuntelevat mielellään lapsiansa.

Stöckellin perheessä ei ole koskaan laskettu, kuinka paljon musiikkiopistossa kulkeminen ja opiskelu ovat maksaneet. Menopaluu Rovaniemelle maksaa nykyisin 42 markkaa. Kun siihen lisää luku-kausimaksut, soittimet, leirit ja muut, saattaisi summa kivuta uskomattoman korkealle. Ei tarvitse laskea, sillä lasten musisointi on ruhtinaallinen korvaus.